

Рябуха Т. В., Гостинцева Н. О.

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Одним із засобів, які найбільш наочно демонструють предмет «іноземна мова» у природній обстановці, є відеоматеріали. Під відеоматеріалом розуміється будь-який матеріал (відеофільм, відеофрагмент, відеокурс, відеопрограма), що підлягає демонстрації в навчальних цілях з використанням відеотехніки. Особливо підкреслимо, що мова йде про відеоматеріал, демонстрація якого підпорядкована певним навчальним цілям і, отже, організована особливим чином.

Доцільність використання відео у навчальному процесі пояснюється:

- 1) доступністю відеоматеріалів, які можуть бути записані з різних джерел;
- 2) наявністю певного досвіду користування відеотехнікою і відеопродукцією;
- 3) можливістю більш активної творчої діяльності викладача.

Незважаючи на активне використання відеоматеріалів у процесі вивчення іноземних мов, їх різноманітність, наявність великої кількості відеокурсів з іноземних мов, методика роботи з ними ще недостатньо розроблена.

Виділяють чотири основних види відеоматеріалів, які можна використовувати у навчанні іноземної мови.

По-перше, це спеціально розроблені навчальні відеоматеріали, що входять в комплект сучасних навчально-методичних комплексів (НМК). Їхньою основною перевагою є те, що вони зрозумілі і розроблені для студентів з відповідним рівнем володіння мовою.

По-друге, це художні фільми, комедійні шоу, документальні фільми про живу природу, навчальні програми тощо.

По-третє, це програми, записані з телевізійних каналів, які називаються *off-air programs*, тобто програми, записані безпосередньо з ефіру: новини, документальні фільми або науково-пізнавальні програми. Перевагою даних відеоматеріалів є те, що досить легко записати що-небудь цікаве для будь-якого рівня студентів.

Існує ще одна категорія навчальних відеоматеріалів – відеофільми, зняті самостійно студентами і викладачем. Зйомка відео у навчальних цілях може бути дуже захоплюючим процесом як для студентів, так і для викладача. Виконуючи функції оператора або граючи роль у фільмі, студенти зазвичай добиваються високих результатів в вивченні іноземної мови.

Підбираючи підходящий матеріал для студентів, слід пам'ятати про його мовне наповнення, зміст та якість.

Іноземна мова був адекватною ситуаціям реального життя, в той же час це має бути мова, якою носії користуються в повсякденному спілкуванні. Дійові особи повинні говорити природно, але досить повільно і чітко, щоб студенти могли зрозуміти їх.

Наступним важливим чинником при виборі відеоматеріалу є зміст. Доти, поки він приваблює студентів, їм буде подобатися працювати з ним. Крім того, передбачається, що змістом є культура країни, мова якої вивчається.

Останнім фактором є якість відеоматеріалу. Потрібно пам'ятати про чіткість зображення і звуку. Однак цей фактор стає менш актуальним у зв'язку з появою сучасної техніки.

Існує кілька причин використання автентичного відеоматеріалу у навчанні іноземної мови. По-перше, це мотивація студентів. Вони дійсно отримують позитивні емоції, якщо зрозуміють матеріал, призначений для носіїв мови.

Наступною причиною є повна автентичність мовного матеріалу – він не спрощений, дійові особи говорять з акцентом, типовим для тієї чи іншої місцевості, а також мовний матеріал сучасний в тому відношенні, що використовуються загальноприйняті вирази та ідіоми. Візуальна інформація (мова тіла, жести, одяг), представлена у відеофільмі, допомагає студентам зрозуміти мову і ситуації краще, ніж якщо використовується тільки аудіоматеріал. Паралінгвістична мова дає студентам можливість бачити більше, ніж вони чують, і інтерпретувати текст ширше.

Викладач має знати про труднощі, які можуть виникнути при роботі з відеоматеріалами на практичному занятті. Перша перешкода – це те, що студенти можуть відчувати себе нездатними зрозуміти відеоматеріал. І це є серйозною підставою для ретельної підготовки матеріалів викладачем. На переддемонстраційному

етапі студенти виконують завдання, які знімають мовні труднощі сприйняття відеотекста і розуміння його змісту. На післядемонстраційному етапі запропоновані викладачем завдання повинні сприяти обговоренню відеоматеріала.

Крім того, існує небезпека того, що хто-небудь із студентів вже бачив цей відеоматеріал. Такі студенти можуть обговорювати окремі деталі або допомагати іншим студентам зрозуміти його контекст.

Нарешті, викладача можуть звинуватити в тому, що він даремно витрачає час студентів, тому всі завдання повинні сприяти ефективному іншомовному спілкуванню студентів.

Навіть студенти з низьким рівнем володіння іноземною мовою можуть успішно працювати з відеоматеріалом, але лише тоді, коли повнометражний відеофільм розбитий на 10-хвилинні частини. Разом з перед демонстраційним і післядемонстраційним етапами один 10-хвилинний епізод може надати достатньо матеріалу для повноцінного 90-хвилинного заняття.

Ефективність відеоуроку залежить від того, як студенти поставляться до перегляду відеофільму. Для цього пропонуються спеціальні прийоми роботи з відеоматеріалом, а саме:

- **перегляд відео без звуку:** студенти і викладач обговорюють, що вони бачать, і припускають, що дійові особи говорять насправді. Як тільки всі припущення зроблені, студенти переглядають відео ще раз.

- **прослуховування відео без зображення:** це змінює попередню процедуру на прямо протилежну. Поки студенти прослуховують відеоматеріал, вони намагаються судити про те, де знаходяться дійові особи, як вони виглядають, що відбувається тощо. Як тільки всі припущення зроблені, студенти прослуховують знову, але вже з відеорядом.

- **режим «стоп-кадр»:** викладач ставить відео на паузу і просить студентів припустити, що станеться далі.

- **розподіл групи на дві підгрупи:** перша підгрупа сидить обличчям до екрану, друга підгрупа – спиною до нього. Перша підгрупа описує другій підгрупі, що відбувається на екрані.

Звичайно, існують і інші способи роботи з відеоматеріалом.

Оскільки основною метою вивчення іноземної мови є комунікація, важливо дати можливість студентам вивчати іноземну мову в контексті, розуміти її використання у відповідних реальному житті ситуаціях. Використання відеоматеріалів на занятті не тільки допомагає вирішити цю проблему, але й підвищує мотивацію студентів до вивчення іноземної мови. Основу роботи мають складати вправи в коментуванні, обговоренні, інтерпретації порушених у відеоматеріалі проблем без опори на вербальні стимули. Серед цих вправ особливий інтерес представляють: інтерв'ювання, дискусія, «круглі столи», рольові ігри, драматизація, постановка власних проблемних питань щодо порушеної у відеоматеріалі проблеми (для організації дискусії), висловлення власної думки з

проблеми тощо. Проте, щоб досягти «корисності» перегляду, викладач повинен ретельно підготуватися до перегляду кожного фрагмента відеоматеріалу.

Література

1. Ailan M. Teaching English with Video. -- L.: Longman, 1991. -- 296 p.
2. Harmer J. How to Teach English. -- L.: Longman, 2000. -- 198 p.
3. Loneragan J. Video in Language Teaching. -- Cambridge: Cambridge University Press, 1984. -- 201 p.
4. Stempleski S., Tomalin B. Video in Action. -- New York: Prentice Hall, 1990. -- 164 p.